

Sport in het systeem

Actualisering werkprogramma 2021-2024
van de Nederlandse Sportraad // Verlenging

2025

Actualisering werkprogramma 2025

// De Nederlandse Sportraad (NLsportraad) verlengt het meerjarig werkprogramma *Sport in het systeem 2021-2024* met een extra jaar. Meerdere adviezen uit 2024 lopen door tot (ruim) in 2025. Daarnaast wil de raad een nieuw meerjarig werkprogramma 2026-2029 maken onder leiding van de nieuwe voorzitter, Tom van 't Hek.¹ In lijn met de externe evaluatie van de NLsportraad zal de raad daarvoor een proces inrichten om input te verzamelen van overheden, kennisinstellingen en stakeholders.²

1 Tom van 't Hek start per 1 augustus 2024. Het werkprogramma moet worden aangeleverd bij VWS op 1 september 2024. Een (zomer)maand is te kort dag om een nieuw meerjarig werkprogramma te maken.

2 [Eindrapport externe evaluatie NLsportraad 2019-2023 | Rapport | Nederlandse Sportraad \(nederlandse-sportraad.nl\)](#)

3 [Werkprogramma 2021-2024 | Werkprogramma's en jaarverslagen | Nederlandse Sportraad \(nederlandse-sportraad.nl\)](#)

Thema's adviezen

In het werkprogramma *Sport in het systeem 2021-2024* heeft de NLsportraad de visie voor de komende jaren neergezet.³ De NLsportraad wil met zijn adviezen topsport, breedtesport en bewegen systematisch mogelijk maken en de betekenis van sport voor de samenleving vergroten. Daarnaast wil de raad adviseren over de versterking van de sportbranche en het sportstelsel. Zo wordt de waarde van sport groter en kunnen meer mensen in beweging komen.

In het werkprogramma heeft de NLsportraad vier thema's vastgesteld waarin de verschillende adviezen thuishoren:



Thema 1: Sport en gezondheid



Thema 2: Sport en sociale waarden



Thema 3: Topsport en samenleving



Thema 4: Versterking sportbranche

Deze publicatie bevat de actualisering van de activiteiten voor 2025 en vormt een bijlage bij het werkprogramma *Sport in het systeem 2021-2024*.



Ontwikkelingen 2024

// Sinds het uitbrengen van de actualisering van het werkprogramma 2024 heeft een aantal belangrijke ontwikkelingen plaatsgevonden.

Personele ontwikkelingen

Nederlandse Sportraad

De NLsportraad hanteert een aftreedrooster. Volgens het aftreedrooster hebben leden maximaal twee termijnen van vier jaar zitting, gerekend vanaf hun toetreding tot de raad. Dit past binnen de maximale termijn in de Kaderwet Adviescolleges. Volgens de planning van het aftreedrooster zijn voorzitter Michael van Praag en vicevoorzitter Leanne van den Hoek afgetreden per 1 januari 2024. Tom van 't Hek start op 1 augustus 2024 als nieuwe voorzitter. Hugo van der Poel is als raadslid toegetreden per 1 april 2024. Daarmee kent de raad vanaf 1 augustus weer een volwaardige bezetting.

Uitvoering werkprogramma 2024

In 2024 heeft de NLsportraad gewerkt aan de uitvoering van het meerjarig werkprogramma 2021-2024 *Sport in het systeem*. Daarnaast heeft de raad uit eigen beweging of op verzoek van kabinet of parlement adviezen gepubliceerd die niet in het meerjarig werkprogramma en de *Actualisering 2024* waren opgenomen.⁴

- De raad rondde in januari 2024 het advies *Nederland sta op!* af en heeft het advies aangeboden aan staatssecretaris Van Ooijen.
- In maart publiceerde de raad het advies *De opstelling aan de top* over de organisatie en financiering van topsport. Het advies is aangeboden aan minister Helder.
- De raad speelde in op de actualiteiten door samen met de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) en de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) een brief te sturen aan het nieuwe kabinet over hun zorgen over sport en bewegen.⁵
- De raad werkte aan beantwoording van de vraag om advies van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) over het in beweging brengen van ouderen.⁶ De adviesaanvraag volgt op de motie-Heerema⁷ waarvoor de NLsportraad al ruimte had opgenomen in het werkprogramma 2024. De raad verwacht het advies te publiceren na de zomer van 2024.

4 [Werkprogramma 2023 | Jaarplan | Nederlandse Sportraad \(nederlandse-sportraad.nl\)](#)

5 [Brief Zorg voor gezond bewegen RVS Rli NLsportraad - Staatssecretaris Karremans | Brief | Nederlandse Sportraad \(nederlandse-sportraad.nl\)](#)

6 [Adviesaanvraag ouderen ministerie van VWS | Brief | Nederlandse Sportraad \(nederlandse-sportraad.nl\)](#)

7 [Regels omtrent de instelling van de Nederlandse Sportraad \(Wet op de Nederlandse Sportraad\) | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)



- Ten slotte is de raad in samenwerking met de Gezondheidsraad in februari 2024 gestart met het door minister Helder gevraagde advies over hersenschade in sport. Onder leiding van de Gezondheidsraad is een commissie aan de slag gegaan om wetenschappelijke kennis over hersenletsel door sport in kaart te brengen. Na de zomer van 2024 start de NLsportraad met een commissie die, voortbordurend op de resultaten van de Gezondheidsraad, een beleidsadvies voorbereidt aan VWS.

Complexiteit advisering

Vanaf 2023 is de adviestaak van de NLsportraad verbreed van advisering over sport naar advisering over sport en bewegen. De NLsportraad merkt dat de verbreding naar bewegen de advisering complexer

maakt. Adviezen zoals *Nederland sta op!* of het huidige advies over bewegen door 65-plussers omvatten een breder spectrum aan onderwerpen, raken aan meerdere (publieke) stelsels, meerdere beleidsterreinen en ministeries en meer partijen uit andere sectoren.

De toegenomen complexiteit leidt ertoe dat de randvoorwaarden waaronder de NLsportraad werkt onder druk staan. Voorheen had de NLsportraad ruimte voor gemiddeld twee, maximaal drie advies-trajecten per jaar over sport. Daarnaast hield de raad ruimte voor briefadviezen, artikelen, columns en deelname aan adviezen van andere raden. Zoals adviesbureau Andersson Elffers Felix concludeerde in de externe evaluatie, is een versterking van inhoudelijke adviescapaciteit noodzakelijk om de

continuïteit te waarborgen en om vast te kunnen houden aan het werkprogramma, nu de NLsportraad ook adviezen over bewegen geeft. De NLsportraad is over de randvoorwaarden van de uitbreiding in gesprek met VWS. Bij de planning van het werkprogramma 2025 zijn we uitgegaan van de huidige randvoorwaarden. Onze inschatting is dat we dat jaar twee adviezen kunnen uitbrengen.

De raad is in afwachting van een adviesaanvraag van VWS over kansengelijkheid bij sport en bewegen, naar aanleiding van de motie-Van Dijk.⁸ Behandeling van een adviesaanvraag was al voorzien in het werkprogramma van 2024. De raad plant de behandeling van de adviesaanvraag nu na afronding van het advies over bewegen door 65-plussers.

8 Motie-Van Dijk 18 mei 2022. [Regels omtrent de instelling van de Nederlandse Sportraad \(Wet op de Nederlandse Sportraad\) | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)



Activiteiten 2025



Thema 1 – Sport en gezondheid

Adviezen 2021 -

Adviezen 2022

Briefadvies gezondheidsbescherming

Bijdrage jongerenbundel: sport en bewegen in relatie tot mentale gezondheid

Bijdrage uitwerking coronascenario's

Sport en bewegen tijdens de levensloop (analyse)

Adviezen 2023

Sport en bewegen tijdens de levensloop (publicatie analyse)

Bewegen tijdens de levensloop (start)

Bewegen door ouderen 65+ (start)

Adviezen 2024

Bewegen tijdens de levensloop

(publicatie *Nederland, sta op!*)

Bewegen door ouderen 65+ (publicatie)

Sport en veiligheid: hersenletsel als gevolg van sport (start)

Adviezen 2025 (verlenging)

Sport en veiligheid: hersenletsel als gevolg van sport (publicatie)

Adviezen over sport en bewegen bij ondervertegenwoordigde groepen: kansengelijkheid

Adviezen groslijst⁹

Adviezen over sport en bewegen bij ondervertegenwoordigde groepen

Advisering op het gebied van sport en gezondheid heeft in de komende jaren voor de NLsportraad prioriteit. Sport en bewegen hebben een bewezen positief effect op de fysieke, mentale en sociale ontwikkeling en gezondheid van kinderen, volwassenen en ouderen. Door de coronapandemie zijn Nederlanders minder gaan sporten en bewegen. Dat maakt dit onderwerp extra urgent.

Advies bewegen en sport door ouderen 65+

In het werkprogramma 2023 heeft de raad aangegeven na de analyse *Sport en bewegen in de levensloop* (inmiddels gepubliceerd onder de titel *Nederland, sta op!*) te zullen adviseren over groepen die ondervertegenwoordigd zijn in de sport. Tijdens het adviestraject *Bewegen in de levensloop* is de NLsportraad al begonnen de vraag om advies over ouderen van VWS te beantwoorden.¹⁰ Ouderen zijn daarmee de eerste ondervertegenwoordigde groep waarover de NLsportraad adviseert. De NLsportraad verwacht het advies te kunnen publiceren na de zomer van 2024.

⁹ Wordt niet uitgevoerd in 2025 als gevolg van prioriteitstelling. Herprioritering in nieuw meerjarig werkprogramma



Sport en veiligheid:

hersenletsel als gevolg van sport

Ruim een miljoen Nederlanders voetballen. Bij het spel komen zij regelmatig met hun hoofd in contact met de bal. Contact met het hoofd komt ook voor bij andere sporten, zoals boksen en rugby. De Hersenstichting adviseert bij (jonge) kinderen klappen tegen het hoofd zo veel mogelijk te vermijden. Op verzoek van de minister van VWS brengt de Gezondheidsraad in kaart wat er wetenschappelijk bekend is over de relatie tussen ernstig hersenletsel en sport, zowel bij kinderen als bij volwassenen.¹¹ Op basis daarvan adviseert de Gezondheidsraad samen met de NLsportraad over de betekenis van deze kennis voor de handelingsperspectieven van individuele sporters, sportaanbieders en de (lokale) overheid.

Sport en bewegen bij ondervertegenwoordigde groepen: kansengelijkheid

Het ministerie van VWS werkt aan een adviesaanvraag over kansengelijkheid in sport, mede naar aanleiding van de motie-Van Dijk. Het thema kansengelijkheid heeft te maken met de toegankelijkheid van sport en bewegen. Over het thema toegankelijkheid heeft

de NLsportraad geadviseerd in *De opstelling op het speelveld*. Zowel op rijksniveau als lokaal is er veel aandacht voor dit thema. VWS is van plan de raad te vragen om kansengelijkheid in sport en bewegen te definiëren en uit te werken. Daarbij wil het ministerie dat de raad sport en bewegen in verband brengt met levensomstandigheden van mensen, zoals gezondheids-situatie, motorische mogelijkheden en toegang tot buitenruimte. Dat moet leiden tot ideeën voor korte- en langetermijnoplossingen, zodat alle Nederlanders dezelfde kansen hebben om te sporten en bewegen. De NLsportraad wil de adviesaanvraag behandelen, mogelijk in samenwerking met een andere adviesraad. Het advies sluit aan bij het voornemen om te adviseren over verschillende ondervertegenwoordigde groepen.

10 Reactie NLsportraad adviesaanvraag ouderen | Brief | Nederlandse Sportraad (nederlandse-sportraad.nl)

11 Hersenletsel als gevolg van sport | Zorg | Gezondheidsraad



Thema 2 – Sport en sociale waarden

Adviezen 2021

-

Adviezen 2022

Pedagogisch klimaat in de sport (start)

Adviezen 2023

Pedagogisch klimaat in de sport (publicatie *Kinderen Centraal*)

Adviezen 2024

Voorkomen en tegengaan van ongewenst gedrag, waaronder seksuele intimidatie (verkenning en publicatie)

Adviezen 2025 (verlenging)

Adviezen groslijst

-

Als sport voor iedereen is, dan is het ook belangrijk dat iedereen zich thuis voelt in de sport: jong en oud, man en vrouw, arm en rijk, zonder onderscheid naar afkomst, etniciteit, religie, cultuur of seksuele voorkeur. Een positieve sportcultuur, waarbij plezier en presteren hand in hand gaan, is volgens de NLsportraad een van de randvoorwaarden voor de verdere groei en ontwikkeling van de sportbranche.

Voorkomen en tegengaan van ongewenst gedrag

Met *Kinderen centraal* heeft de NLsportraad geadviseerd over de basis voor een kwalitatief goede sportbranche.¹² In de sport hebben kinderen recht op een goed pedagogisch klimaat, net als in bijvoorbeeld de kinderopvang en het onderwijs. Voortbouwend op dat advies is de raad in 2024 een verkenning gestart om te adviseren over ongewenst gedrag.

Ongewenst gedrag zoals discriminatie, homofobie, racisme, seksisme, intimidatie, geweld en andere vormen van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag horen niet thuis in de samenleving en dus ook niet in de sportwereld. De sportbranche en de overheid zijn zich hiervan in toenemende mate bewust. De NLsportraad constateert dat er veel onderzoek wordt gedaan op vele vlakken van ongewenst gedrag. Op verschillende van die onderwerpen wordt intensief beleid gevoerd. Toch is ongewenst gedrag daarmee niet zomaar verdwenen. De NLsportraad wil bezien hoe een (brief)advies aan sportbranche en overheid kan bijdragen aan een positieve sportcultuur.

¹² Kinderen centraal: advies over het pedagogisch klimaat in de sport | Adviezen | Nederlandse Sportraad (nederlandse-sportraad.nl)



Thema 3 – Topsport en samenleving

Adviezen 2021

Beoordelingscommissie sportevenementen

Adviezen 2022

Doorontwikkeling paralympische topsport
Organisatie en financiering van de topsport,
inclusief rol van de media en kansspelen (start)

Adviezen 2023

Analyse topsport en media
Organisatie en financiering van de topsport,
inclusief rol van kansspelen (publicatie 'foto')

Adviezen 2024

Organisatie en financiering van de topsport,
inclusief rol van kansspelen (publicatie
De opstelling aan de top)

Adviezen 2025 (verlenging) -

Adviezen groslijst¹⁴

Talenterkenning en -ontwikkeling
Monitoring sportevenementen
Haalbaarheid van mega- en
multisportevenementen
Maatschappelijke positie van
topsporters en duale carrières

Topsport heeft een grote waarde voor de maatschappij. Topsport verbindt mensen, geeft ze positieve gevoelens en maakt een bevolking trots.¹³ De prestaties van olympische en paralympische topsporters zetten Nederland op de kaart. Topsport wordt ingezet in het internationale verkeer en bij handel met het buitenland. Bovendien hebben sportevenementen regionaal economische en maatschappelijke impact en kan topsport worden gebruikt als 'hefboom' voor andere beleidsterreinen. Tegelijkertijd is sportbeleving via evenementen, media, sponsoring en (online) loterijen ook een miljoenenbusiness geworden, met alle risico's van dien.

De NLsportraad voorziet in 2025 geen adviezen uit te brengen binnen het thema topsport en samenleving. De afgelopen jaren heeft de raad de totale organisatie en financiering van topsport in kaart gebracht, geanalyseerd en daarover het advies *De opstelling aan de top* uitgebracht.

13 Nielsen, 2019; SCP, 2019

14 Wordt niet uitgevoerd in 2025 als gevolg van prioriteitstelling.
Herprioritering in nieuw meerjarig werkprogramma



Thema 4 – Versterking sportbranche

Adviezen 2021

Organisatie en financiering van de sport:
wettelijk en financieel addendum

Adviezen 2022 -

Adviezen 2023

Van zorg naar preventie: rol zorgverzekeraars
bij sport en bewegen

Adviezen 2024

Advies over (een van de) overige
randvoorwaarden ter versterking van
de sportbranche: professionalisering

Voor een sterke sportbranche zijn verschillende randvoorwaarden nodig. In De opstelling op het speelveld adviseerde de NLsportraad in ieder geval de volgende voorwaarden te vervullen:

- *sport als publieke voorziening;*
- *fysieke infrastructuur op orde;*
- *toegankelijkheid voor kwetsbare groepen;*
- *professionalisering van de sportbranche en versterking arbeidsmarkt;*
- *één sport- en beweegbranche, en brancheontwikkeling;*
- *samenwerking sport met andere branches.*

De NLsportraad neemt de verschillende randvoorwaarden onder de loep, beziet welke het cruciaalst zijn en adviseert hierover. Over sport als publieke voorziening heeft de NLsportraad geadviseerd in het wettelijk en financieel addendum bij het advies De opstelling op het speelveld.¹⁵

Advies randvoorwaarden versterking sportbranche: professionalisering

In *De opstelling op het speelveld* heeft de NLsportraad geconstateerd dat verdere professionalisering van de sport- en beweegbranche een randvoorwaarde is om meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen. Ook in andere adviezen zoals *Kinderen centraal* kwam dit naar voren. In de kwalitatieve analyse *De fitheid van de sport* constateerde de raad dat experts en stakeholders betwijfelen of sportverenigingen en commerciële sportaanbieders zich voldoende (snel) kunnen aanpassen aan de veranderende vraag van consumenten. Dat heeft te maken met hun organisatorische beperkingen. Ook toenemende kwaliteitseisen van andere beleidsterreinen hebben impact op sport- en beweegaanbieders. Zij vormen een uitdaging voor met name het deel van de branche dat veel met vrijwilligers werkt.

¹⁵ Wettelijk en financieel addendum bij De opstelling op het speelveld |
Advies | Nederlandse Sportraad (nederlandse-sportraad.nl)



De NLsportraad constateert dat het in het publieke debat veel gaat over de (beperkte) vitaliteit en organisatiekracht van de sport- en beweegbranche, maar dat partijen het oneens zijn over de stand van zaken daarvan. Zo denken ze verschillend over de ernst van vrijwilligers-tekorten en de noodzaak van publieke steun om de organisatie van sportverenigingen te versterken. Partijen gebruiken bovendien uiteenlopende onderzoeken ter onderbouwing van hun stellingen. De NLsportraad is daarom van plan in 2025 te adviseren over het langetermijnperspectief van sport- en beweegaanbieders. De raad wil ook laten zien wat de overheid doet om veranderingen in deze markt te faciliteren. De raad verkent daarbij het containerbegrip 'professionalisering' en schetst over realistische scenario's om ook in de toekomst vitale sport- en beweegaanbieders te hebben. De raad neemt daarin ook maatschappelijke ontwikkelingen mee (bijvoorbeeld demografische veranderingen of verdere individualisering).



Ruimte voor actualiteit

// De NLsportraad speelt gedurende het jaar in op de actualiteit. Ook biedt de raad nazorg bij gepubliceerde adviezen, mede op verzoek van derden. Daarnaast onderhoudt de raad een groot netwerk van departementen, provincies en gemeenten, sportorganisaties, fondsen en loterijen, bedrijven en evenementenorganisatoren.

Actualiteit

De NLsportraad speelt in op grote ontwikkelingen in de samenleving die een relatie hebben met sport en bewegen en daaraan gerelateerde maatschappelijke vraagstukken. Soms leidt dit niet onmiddellijk tot omvangrijke adviestrajecten,

maar levert de raad een andere bijdrage om belangrijke onderwerpen op de agenda te zetten. Dat gold bijvoorbeeld in de afgelopen jaren voor de coronapandemie, het toekomstperspectief van jongeren (mede door corona) en die andere 'pandemie': bewegingsarmoede. De raad zet hiervoor alternatieve producten in, waaronder briefadviezen, open brieven, columns, essays, presentaties tijdens bijeenkomsten en optredens in de media. Ook neemt de raad op verzoek deel aan adviestrajecten van andere adviesraden.

Nazorg

De raad beschikt al over een behoorlijke lijst met gepubliceerde adviezen. Op het moment van publicatie van een advies zet de NLsportraad verschillende communicatiekanalen in om de beoogde doelgroepen te bereiken. Maar ook daarna blijven adviezen actueel. Zo vragen partijen uit het veld met grote regelmaat om toelichting bij de adviezen van de NLsportraad die gaan over het opzetten van een nieuw sportstelsel, ondersteund door een sportwet. Het advies *Plezier in bewegen* blijft relevant voor de ontwikkelingen rond de Rijke schooldag.¹⁶ Maar ook het advies *De opstelling op het speelveld*¹⁷

en het bijbehorend *Wettelijk en financieel addendum*¹⁸ blijven actueel door standpuntbepaling van (politieke) partijen en verdere uitwerking van een eventuele sportwet. Daarom reserveert de raad tijd om deze adviezen op gezette tijden opnieuw onder de aandacht te brengen en toe te lichten.

Netwerk

In 2022-2023 heeft de raad een ronde gemaakt langs wethouders en beleidsmakers van een aantal gemeenten en bestuurders en directeurs van sportorganisaties. Op reguliere basis overlegt de NLsportraad bestuurlijk met NOC*NSF, het Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS) en de Maatschappelijke Organisaties in de Sport (MOS). Deze gesprekken zijn belangrijk voor de raad om op de hoogte te blijven van beleid en praktijk en om zowel strategisch als praktisch uitvoerbaar te adviseren. Daarnaast is de raad in overleg om structureel aansluiting te krijgen bij platforms van universiteiten en hogescholen die onderzoek uitvoeren en onderwijs geven in het domein van sport, bewegen en gezondheid. Daarmee houdt de raad goed zicht op de stand van de wetenschap.

16 Vooraankondiging Voorloperstraject Rijke Schooldag | Nieuwsbericht | Gelijke kansen (gelijke-kansen.nl)

17 De opstelling op het speelveld | Advies | Nederlandse Sportraad (nederlandse-sportraad.nl)

18 Wettelijk en financieel addendum bij De opstelling op het speelveld | Advies | Nederlandse Sportraad (nederlandse-sportraad.nl)

Dit is een uitgave van de Nederlandse Sportraad

De Nederlandse Sportraad (NLsportraad) is een onafhankelijk adviescollege dat zich richt op het versterken van de betekenis van topsport, breedtesport en bewegen voor de samenleving.

De NLsportraad geeft adviezen over zowel sportspecifieke thema's als de relatie tussen sport en andere beleidsterreinen. Adviezen ontwikkelt de raad op transparante wijze samen met experts en ervaringsdeskundigen. Adviezen van de NLsportraad zijn vernieuwend, relevant, onderbouwd door onderzoek en uitvoerbaar.

www.nederlandse-sportraad.nl

September 2024 | NLsportraad 2024-04

Vormgeving: Things To Make And Do